HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Onderwerp: Protocol omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen door bestuurders
Datum vergadering: 18-11-2026
Registratienummer: 2086091

Besluitnota

Onderwerp
Protocol omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen door bestuurders

Voorgesteld besluit
Het algemeen bestuur besluit om het protocol omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen door bestuurders vast te stellen (Bijlage A, DM 2092788).

Inleiding
Goed bestuur betekent ook integer bestuur. Het algemeen bestuur heeft daarom op 20 februari 2019 de Gedragscode bestuurlijke integriteit van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2019 (DM 1492544) (hierna de Gedragscode) vastgesteld. Met de agenda bestuurlijke integriteit, die in najaar 2025 onder mandaat van de portefeuillehouder bestuurlijke integriteit (de dijkgraaf) is opgezet, wordt bestuurlijke integriteit nog nadrukkelijker geagendeerd, geborgd en bewaakt binnen de bestuurlijke cyclus. Deze agenda bestaat uit vier pijlers, die elk verschillende activiteiten bevatten. Het is de bedoeling dat de agenda is geïmplementeerd vóór de waterschapsverkiezingen van 2027.

Een van de uit te voeren acties betreft de invoering van een protocol omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen door bestuurders. De Gedragscode schrijft voor dat het algemeen bestuur afspraken maakt over de processtappen die worden gevolgd in geval van een vermoeden van een integriteitsschending. Met dit protocol (Bijlage A, DM 2092788, hierna: het protocol) wordt hier invulling aan gegeven. Het protocol beschrijft hoe wordt omgegaan met vermoedens van of meldingen over een integriteitsschending door leden van het algemeen bestuur, duoleden, collegeleden en/of de dijkgraaf (hierna: de bestuurders) van HDSR.

Vertrekpunt van het protocol is dat bestuurders elkaar aanspreken en zelf ook aanspreekbaar zijn op hun gedrag. Zo dragen zij bij aan een omgeving waarin dilemma's en integriteitsvraagstukken open en transparant kunnen worden besproken. Waar dit mogelijk is, stimuleert het protocol daarom om het gesprek met elkaar aan te gaan voordat een melding wordt gedaan. Meldingen zijn ingrijpend voor alle betrokkenen. In dit protocol staan de stappen die gezet worden, daarom steeds in verhouding tot het gemelde gedrag. De stappen zijn zo groot als nodig, maar zo klein als mogelijk.

Het protocol gaat niet over meldingen over werknemers of de secretaris-directeur. Werknemers krijgen wel te maken met het protocol als zij een vermoeden over een bestuurder willen bespreken, of zelf een melding over een bestuurder willen maken. Op verzoek van de OR is het protocol daarom ook ter instemming aan de OR voorgelegd. De OR heeft advies gegeven op de aspecten die relevant zijn voor de ambtelijke organisatie en ook suggesties meegegeven voor verheldering van het protocol. Die zijn in het protocol verwerkt. De OR heeft op 3 september 2026 instemming verleend. De OR heeft in het kader van de instemming nog een aantal aandachtspunten meegegeven voor de interne en externe communicatie over een (mogelijke) integriteitsschending. Deze worden meegenomen bij de uitvoering van het protocol.

Beoogd effect
Het beoogde effect van het voorstel is het vaststellen van een protocol om te borgen dat (vermoedens van) integriteitsschendingen zorgvuldig worden behandeld.

Argumenten
Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1. *Een helder protocol draagt bij aan een zorgvuldige en eenduidige omgang met mogelijke integriteitsschendingen.*

Een duidelijk en eenduidig protocol is van belang voor iedereen die betrokken is bij een dergelijk vermoeden. Door vooraf heldere afspraken te maken over de stappen die in iedere fase doorlopen kunnen worden, weet iedere partij waar hij op welk moment aan toe is. Aangezien de dijkgraaf bevoegd blijft om gemotiveerd van het protocol af te wijken, laat het protocol daarnaast ruimte voor flexibiliteit als een specifieke situatie daarom vraagt.

2. *Met het protocol wordt invulling gegeven aan de Gedragscode.*

De Gedragscode schrijft voor dat het algemeen bestuur afspraken maakt over de processtappen die worden gevolgd in geval van een vermoeden van een integriteitsschending. Met het protocol omgang (vermoedens van) integriteitsschendingen wordt hier invulling aan gegeven.

Kanttekeningen
Bij het voorstel kan de volgende kanttekening worden geplaatst:

1. *Een protocol beperkt de ruimte voor een situatiespecifieke aanpak.*

Een duidelijk en eenduidig protocol is van belang voor iedereen die betrokken is bij een dergelijk vermoeden. Aangezien de dijkgraaf bevoegd blijft om gemotiveerd van het protocol af te wijken, laat het protocol wel voldoende ruimte voor flexibiliteit als een specifieke situatie daarom vraagt.

Financiën
Het uitvoeren (volgen) van het protocol in het geval zich een (vermoeden van) integriteitsschending voordoet, kan naar verwachting binnen de bestaande capaciteit van de ambtelijke organisatie, dijkgraaf en secretaris-directeur worden opgevangen. Daaraan zijn dan ook naar verwachting geen financiële consequenties verbonden. In het geval een specifieke melding zou resulteren in een feitenonderzoek waarvoor een extern onderzoeksbureau moet worden ingeschakeld, zoals uitgewerkt in fase 4 van het protocol, worden die kosten gedekt vanuit het budget van de afdeling Algemeen Bestuur. De financiële impact is op voorhand moeilijk in te schatten, aangezien niet kan worden voorspeld hoeveel casussen er op jaarbasis zullen zijn en in hoeveel daarvan de inzet van een extern onderzoeksbureau nodig is. Ook de kosten van een specifiek onderzoek zullen afhangen van de complexiteit van de specifieke casus. Het is evenwel de verwachting dat als de kosten niet zouden kunnen worden opgevangen binnen het budget van de afdeling Algemeen Bestuur, deze gedekt kunnen worden uit de post onvoorzien.

Juridische aspecten
Met het protocol wordt invulling gegeven aan artikel 6 van de Gedragscode. Het protocol is gebaseerd op de Handreiking voor de omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen zoals opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (versie december 2024). Waar relevant of nodig, zijn bepalingen uit de handreiking verdiept of uitgebreid in het protocol, bijvoorbeeld waar het gaat om de rol van de externe vertrouwenspersoon van het AB. Na vaststelling maakt het protocol deel uit van de Gedragscode.

Het protocol heeft raakvlakken met andere eerder vastgestelde regelingen binnen HDSR. Het protocol vormt hierop een aanvulling en is hiermee niet in strijd. Dat wordt hieronder toegelicht.

Extern klachtenprotocol
HDSR heeft een extern klachtenprotocol (DM 2070665). Het externe klachtenprotocol is toepassing op de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. Het externe klachtenprotocol en dit protocol sluiten op elkaar aan:

- Het externe klachtenprotocol en dit protocol overlappen niet waar het gaat om AB-leden die geen collegeleden zijn, aangezien het externe klachtenprotocol alleen van toepassing is op collegeleden.

- Het externe klachtenprotocol en dit protocol sluiten op elkaar aan waar het gaat om collegeleden of de dijkgraaf. Het externe klachtenprotocol bepaalt namelijk dat bij klachten over collegeleden of de dijkgraaf over de afhandeling wordt overlegd met respectievelijk de dijkgraaf en de loco-dijkgraaf. Het externe klachtenprotocol geeft de dijkgraaf c.q. de loco-dijkgraaf de ruimte om dit verder af te wikkelen volgens het protocol.

Regeling melden vermoeden van een misstand
HDSR heeft een Regeling melden vermoeden van een misstand (hierna: Regeling). De Regeling is een uitwerking van de wettelijke verplichting die volgt uit de Wet bescherming klokkenluiders. Het protocol gaat over alle integriteitsschendingen; de Regeling alleen over misstanden. Het is mogelijk dat een integriteitsschending ook een misstand is, maar dat is niet altijd het geval. In het protocol is daarom een schakelbepaling opgenomen voor de situatie waarin beide regelingen van toepassing (kunnen) zijn.

Communicatie
Het protocol is relevant voor zowel mensen buiten de organisatie van HDSR als mensen in de organisatie. Het protocol wordt daarom op verschillende manieren onder de aandacht gebracht en beschikbaar gemaakt:
- Het protocol zal na vaststelling worden gepubliceerd op de website van HDSR. Hiervoor wordt op de pagina ‘Bestuur’ op de publiekswebsite van HDSR een apart blokje ‘Integriteit’ toegevoegd, waar dan zowel de Gedragscode als dit protocol staan.
- De organisatie wordt geïnformeerd over de vaststelling van het protocol via een bericht op het intranet Binnenwater. Het protocol komt ook op de pagina ‘Integriteit’ van Binnenwater.

Bij het protocol wordt een handleiding of stappenplan gemaakt in B1-taal die zowel op de publiekswebsite als op Binnenwater wordt geplaatst. Daarin wordt aandacht besteed aan de praktische kant vanuit het perspectief van de mogelijke melder, zoals: wanneer is het protocol van toepassing? Wat zijn de te doorlopen stappen en bij wie kan ik terecht?

De vertrouwenspersoon van de ambtelijke organisatie heeft ook een rol in het protocol en moet dus weten hoe te handelen als een medewerker zich met (een vermoeden van) een integriteitsschending tot hem of haar wendt. Deze vertrouwenspersoon zal daarom ook over de vaststelling van het protocol worden geïnformeerd.

Samenwerking & participatie
De inhoud van het protocol is afgestemd met de externe vertrouwenspersoon van het algemeen bestuur.

Vervolg
Nadat het algemeen bestuur het protocol heeft vastgesteld, wordt het protocol gepubliceerd op de onder ‘Communicatie’ beschreven wijze. Vanaf het moment van vaststelling door het AB zal het protocol worden gevolgd.

Bijlagen
A. Protocol omgang met (vermoedens van) integriteitsschendingen door bestuurders (DM 2092788).